

Червеният капитализъм е нова форма на капитализъм..."

Писател, лекар-кардиолог, икономист, блестящ есеист, народопсихолог, задълбочен изследовател на българската душевност през вековете, оратор, трибун, общественик, Петър Константинов е една любопитна смесица от таланти. Роден е в гр. Казанлък на 1 август 1928 г. Завършва медицина и икономика в София, а щедрият му писателски дар се проявява в забележителните му книги - есета, повести, разкази, романи, - "Вдъхновението на едно столетие", "Времето на майсторите", "От душа и от сърце", "Пътища на надеждата", "Предание за изчезналия град", "Хаджи Адем", "Черкезките хълмове", "Ирмена", "Последната изповед", трилогията "Синият аметист" /романите "Изгревът", "Прощаване с пролетта", "Разпятието"/, "Светилници в утрото", "Авеню Фош", "Старият Пловдив", "Заливът на сънищата" и др.

Създател и ръководител е на общонародното сдружение "Мати България", имащо свои организации в много държави по света. Създател и ръководител на "Комитет за защита правата на българите извън сегашните граници на България", на "Комитет за защита на историческата истина в България".

Върху икономически теми са трудовете му "Социално-икономически проблеми на научно-техническата революция", 1970, "Миграция на научно-техническите специалисти", 1990 г.

В областта на медицината има над 150 научни трудове.

Представянето на последната му книга "Червеният капитализъм" в салона на читалище "Славянска беседа" на 11 януари 2010 година е поводът за нашия разговор.

Господин Константинов, Вашият последен труд "Червеният капитализъм" е може би някаква присъда върху дълго продължилия български преход?"

"Червеният капитализъм" в този популярен вариант, в който се появи сега и който е предназначен преди всичко за широката публика, се различава съществено от онова, което ще бъде, дай Боже, един цялостен труд по този въпрос. Тази книга третира въпроса за създаването на новия капитализъм у нас. Защото невероятно, продължително и спекулативно се разпространява понятието "преход", което само по себе си не означава нищо. Фактически в България в продължение на 20 години се развива започналия още, както казва Енгелс, процес на зараждане в утробата на загиващото старо общество, т.е. в

социалистическото общество - капиталистическа форма на икономически живот. Онова, което беше започнато по време на управлението на Тодор Живков, то беше плод на въздействието на различни фактори и преди всичко на дейността на двама изтъкнати познавачи на икономическия живот в нашата страна - Андрей Луканов и Огнян Дойнов. Единият произлизащ от комунистическата аристокрация, еталон на верност към Москва, а другият, един самосъздал се човек, както казват англичаните /Self-made man/, човек, който идва от гара Бов, завършва в Ловеч немската езикова гимназия и който добре разбира икономическата същност на капитализма. Той проумя възможността да се въздейства чрез капиталистически форми върху икономиката и на България. И той успя да постигне много в това отношение, разбира се след дълъг период от време, след голяма съпротива, но накрая беше елиминиран.

Така или иначе още в края на 1959 г. не поради прозрението на Тодор Живков, а поради наличието на такива фактори, се роди ясното разбиране за необходимостта от промяна на икономическата система. Вече имаше хора, които ясно виждаха, че социалистическата система няма свои икономически закони. Всеки, който е завършил икономика знае, че икономиката на социализма беше низ от виртуални приказки, нищо конкретно. Това създаде условия в един период от време хората, тези които имаха възможност да въздействат върху управлението, да разберат, че трябва да намерят изход от това положение. Първоначалните форми на промяна се зараждат още в края на петдесетте и особено през 1961,1962 година, когато ДС под влияние на държавно-партийната система учреди в чужбина първите секретни дружества, в които се създаваше капитализъм. Вложените в тях капитали се увеличаваха, развиваха и постигаха резултати по законите на капиталистическата икономическа система. Още през 1962 година се роди ТЕКСИМ. Това беше едно типично капиталистическо предприятие, създадено от един човек, Георги Найденов, който много добре познаваше основните моменти в развитието на капиталистическия метод на производство и разпределение на продукцията и на печалбата. Това предприятие през 1962 година имаше баланс едва 7 000 долара, две години по-късно, балансът му е вече 27 милиона долара. Този резултат подсказа на Тодор Живков, който в тази ситуация показва верен усет, че трябва да се тръгне по един нов път, но този път според него трябва да запази системата. И тези хора тръгнаха и действително направиха промени. Най-напред излезе указ №1196, след него указ № 535 и едва на 3 януари 1989 г. излезе указ № 56, който те нарекоха люлката на новия капитализъм, нещо, което действаше преди това, тъй като се използваше законът за кооперациите и бяха създадени всички предпоставки, които родиха онези могъщи и заедно с това криминални системи на новия капитализъм у нас.

Все пак какви са характеристиките на този нов български капитализъм?

Този капитализъм по същество, не говоря изцяло, представлява една нова форма на капитализъм. Той е много близък до пиратския капитализъм, до трофейния капитализъм. Има такава форма на капитализъм. Например, когато пирати от Ямайка си разпределят печалбите от пиратска дейност, това е капитал получен чрез ограбване, но ограбване, свързано с риск на живота. Докато червеният капитал е *par excellence* делегиран капитал. Онова, което твърди г-жа Татяна Дончева с типичното си простодушие, че червените

куфарчета не са мит, е вярно. С тези куфарчета бяха разнесени червени капитали в различни банки на САЩ и в други краища на планетата. Извърши се точно онова, което се нарича делегиран капитал .И тези хора без да си мръднат пръста станаха собственици на големи пари. В повечето случаи всички тези дружества имаха този криминален облик ...

Освен криминален този червен капитализъм е и доста хищен. Така ли е?

Всеки капитал е хищен. Рокфелер е записал в спомените си, че парите овълчват човека. Капиталът не може да не бъде хищен. Капиталът е жива формация от неорганичен характер, когато се одушеви от действието на капиталиста, той се превръща в жива материя. Той трябва да даде някакъв резултат. Иначе той е осъден на онова, което представляват съкровищата в Средновековието или парите на лихварите, или златото в касите, което не ражда. Големите промени в просперитета на човечеството идват тогава, когато капиталите излизат от касите, излизат от златните съкровища и се превръщат в живата кръв на производството. Тогава вече се явяват и теориите на политическата икономия - теорията на Адам Смит, на Дейвид Рикардо и др.

Ето това е пътят на развитието на капитала. Той не може да бъде в никакъв случай капитал, който е благородно насочен към обществото. Той има за цел увеличаването си. Оттук вървят вече и корекциите на тази хищническа природа на капитала. Те идват първо от лоялната конкуренция. Ако съществува лоялна конкуренция, тя е една от най-добрите форми на корекция на хищническия характер на капитала. Второто нещо, което е от значение са законите на капиталистическото развитие у нас, при червения капитал, няма никакви такива закони. Той се развива, както се казва в полза на "прехода". Третото нещо, което е много важно, това е моралът на капиталиста. В една Америка той създаде най-гоемите благодетели на човечеството. Аз ненапразно казвам, че приравнени към сегашната стойност на долара, Рокфелер имаше натрупани над 370 милиарда долари, но той знаеше как да ги използва ,65 процента от това богатство отиваше за благоденствието на човечеството, не само в Америка, в целия свят. Дори и в България, дори в Тайланд, насякъде. Вярно е, че това е и форма на колонизиране, т.е. на проникване в дадените зони , но по този начин се създава и благоденствие. На един Карнеги, който е благодетел на българския народ, ние сме именували само една малка уличка , а той можа чрез неговата т.н. Карнегиева анкета да докаже кой е извършил зверствата по време на Балканските войни през 1912-1913 година, зверства, за които обвиняваха България. Оказа се точно обратното. Карнеги хвърли милиони и много експерти, които на практика оневиниха България. Използвахме ли тази истина за нас? Използваха я други, за да я покрият с пясък.

Всичко това представлява отделяне, морал. Като деца и Рокфелер, и Карнеги са били бедни. Карнеги се е хранел в трапезарията на една Баптиска църква и там е научил основното правило на морала, че не може да получаваш, без да даваш. И това е моралът на класическия капитализъм.

Може ли да направим съпоставка между червения капитализъм и класическия?

Червеният капитализъм в България не е класически,но той се превръща в класически. През тези 20 години, бих казал, че около 70 % от капитала вече е класически капитал от гледище на класическата норма на поведение, на разпределение и на производство. Има обаче едно здраво ядро от около 28-30 %, съставено от некомпетентни, лишени от всякакъв морал хора, всички тези които се стрелят и убиват по улиците. Това твърдо ядро от примитивни хора с много капитал в себе си ме плаши, защото при непрекъснатото изискване на норми - закони, конкурентни и морални то може да предизвика четвъртото преразпределение на капитала в България. Първото преразпределяне дойде след Освобождението/1878/, второто след 9.9.1944 г. - най-кървавото и най-жестокото и третото преразпределение видяхме след 10.11.1989 г., което е едно разбойничество, грабителство. Аз се плаша, че това твърдо ядро, което се запазва непокътнато, не дава никаква възможност да се установят едни общи принципи на капиталистическо развитие и то ,твърде е възможно, да предизвика четвъртото преразпределение на капитала, т.е. то ще трябва да бъде разгромено. Това е една хипотеза, която стои в главата ми, като гледам хода на развитието. Нито един от собствениците на известните у нас бизнесгрупировки не е направил някакво благодеение нито в България, нито другаде. В България има вече милиардери,но те са далеч от морала на благодетелите на класическия капитализъм. Ето този червен капитализъм е съвършено нова форма на капитализъм. Той беше и основен обект, на който се спрях в тази популярна книга.

Вашият анализ звучи като диагноза за състоянието на икономиката и морала?

Диагнозата, за която ме питате, е медицински метод, което напълно съответства на състоянието на нашата действителност. Най-важното при диагнозата не са симптомите, признаците на заболяването, а произходът, етиопатогенезата, т.е. каква е причината. Причината в тези случаи, за които говорихме, са разрушителните елементи в човешкото общество. В случая с българското общество това е революцията и контрареволуцията. Революцията идва, привнесена отвън и довежда до състояния предизвикващи разрушителните сили. Разрушителна е и контрареволуцията. Хитлер нямаше да дойде на власт, ако не бяха несправедливостите, залегнали във Версайските договори. Ако тогава бяха възприети 14-те принципи на американския президент Уудроу Уилсън за самоопределение на народите, щеше да се избегне голямото противопоставяне в началото на четиридесетте години на миналия век.Но самонадеяните, груби, чисто фелдфебелски маниери на генерал Фош и цялото френско командване, и английското до голяма степен, пренебрегнаха справедливостта и наложиха един жесток мир, който предизвика по-късно и Втората световна война.

А лечението в нашия случай?

Възстановяване на онова, което е нормално. Това е еволюцията. Еволюцията е просперитетът на човечеството. Всичко , което е създадено от човечеството не е създадено от революцията. В определен момент революционните явления могат да създадат само терен, може да създадат материя, могат да създадат потенциал за развитието на еволюцията. Ние трябва постепенно, разумно да се върнем към еволюцията, към нормалните взаимоотношения в обществото не

чрез създаване на конфронтация, на омраза, напротив - чрез успокоение, което може да роди напредък. В това отношение България може да се поучи от историческия опит на Швеция и Испания.

В романа "Разпятието", третият от поредицата "Синият аметист", Ви съсредоточавате вниманието си върху периода непосредствено преди и след 9.9.1944 г. Каква е оценката Ви за този период от нашата история?

Онова, което е съществено в "Разпятието" е развитието на събитията в периода на Втората световна война и специално на преврата на 9.9.1944 г. По същество това е не друго, а чужда окупация. Подхранваната в продължение на 25 години подмолна гражданска война в България, в която основната действаща сила беше Комунистическата партия, не можа да изпълни основните задачи, които бяха поставени от Москва - да масовизира партизанското движение и заедно с това да осигури свободна територия за яростната идеология на Коминтерна. И в този момент, дори и в момента, когато СССР обяви война на България /5.9.1944/, и на 8 .9.1944 г., когато съветските полкове, съветските танкове влязоха в България, окупираха най-голямото пристанище Варна, нахлуха според планираната от Трети украински фронт операция в южно направление Комунистическата партия пак не можа да направи нищо. Правителството на Муравиев си беше законното правителство. При тази ситуация беше сключено едно съглашение с полицията. То е подписано в 16 часа на 8 .9.1944 г. в Главното управление на полицията от представителите на ЦК на БРП/к/ Вранчев и Кираджиев, а от другата страна - генерал Сава Куцаров. Според този договор-съглашение полицията, не войската, трябва да се прибере в участъците до 19 часа вечерта. При тези условия беше осъществен превратът на 9.9.1944 г. Споразумението имаше за цел да се предотвратят репресиите срещу полицията след това. Нищо подобно. Още на другия ден започнаха гоненията, арестите, убийствата, не само срещу полицията, а срещу всеки несъгласен да приеме диктатурата на окупацията.

Това е драматичната истина, за онова, което се извърши на 9.9.1944 г. в България.

Какво е отражението на тези събития върху българския народ?

Отражението е, че нямаме национална интелигенция. В Полша, Унгария, Чехия, дори в Източна Германия беше съхранена национална интелигенция. В България всеки, който запазваше самостоятелното си мислене, мислене на български гражданин, трябваше да премине през безброй изпитания, ако останеше жив. Може да се каже, че това беше един геноцид на българското национално мислене, на българското национално самочувствие, на българското национално достойнство. Това е в основата на днешния разпад на връзките в нашето общество и на всички неблагоприятия на т.н. "преход".

На 4 декеври 1989 г. по Ваша инициатива и ръководство беше създадено общонародното сдружение "Мати България". Какво не можахте да осъществите от първоначалните замисли?

Не можахме да осъществим най-същественото за мен: да проникнем с нашите идеи за запазването, възкресението и разпространението на българския дух, на българската култура, на българската историческа истина и на българското

достойнство широко сред българското население тук, вътре в България. И това се дължи на простата причина, че медиите се намират в ръцете на същите онези сили, които забраняваха да се говори за българската национална идея.

А в какво успяхте в региона на Балканите, например?

В Турция направихме един от първите комитети - в Цариград. Комитетът на "Мати България" там, начело с бай Стефан Ковачев успя да спаси някои неща, между които и права върху българската църква, но и много неща преди това бяха ликвидирани от българските комунистически правителства. Беше ликвидирано българското училище в Цариград, българската болница, най-голямата българска колония в Турция, ликвидирани до дъно. Там нямаш право да носиш име завършващо на "ов", фамилните имена не трябва да издават българския ти произход. И докато в София скандираха "И-ме-на-та, и-ме-на-та..." там българските следи се заличаваха... И когато ДПС излъчи свои министри в българското правителство, направи ли постъпки пред Анкара там българите да носят българските си фамилни имена? Не, разбира се.

В Гърция е много трудно. В Атина имаме комитет, но той е импотентен за действия. Гръцката политика не позволява каквато и да е конкретна изява на друга националност, което е в разрез с европейските правила, мислене, етика, на европейските закони.

В Р Македония действа сръбокомунистическата върхушка, която като тукашните магнати е окупирали възлови икономически, финансови и държавни институции и там нещата трябва да стават по един деликатен начин и с една особено добре премислена работа.

В Сърбия създадохме комитет от добри патриоти българи и още в началото поставихме една плоча на фасадата на хотел "Српска круна", че там е бил щабът на Раковски. Друга плоча, за дейността на Любен Каравелов, поставихме върху стената на къщата на Наталия Каравелова. За съжаление те стояха доста кратко и по различни причини изчезнаха. Не мога да кажа, че в бъдеще ще имаме някакъв успех, защото сръбският шовинизъм не е временно явление, а нещо, което постоянно се поддържа и обновява, независимо от международната конюнктура.

Доволен съм от свършеното в Букурещ. Там благодарение на активността на председателя на "Мати България" проф. Лука Велчов успяхме да предотвратим посегателство върху българското училище, българската църква и още един имот. Но оттук нататък българската държава трябва да влезе в ролята си, защото опасностите не са напълно ликвидирани, а е необходима постоянна грижа за тези имоти, защото те са огледало на една цяла епоха от българската история.

Как стоят нещата в по-далечните предели?

Големият успех на "Мати България" е извоюването на самостоятелна българска област в Молдова, областта Тараклия. Президентът на Молдова беше категоричен, че няма да допусне българска област в държавата, но ние успяхме да мобилизираме много фактори - и областният управител г-н Кирил Дарманчев, и българските депутати Лъчезар Тошев и Иван Иванов и в Асамблеята на Съвета на Европа нашите аргументи натежаха. Няма да забравим и отзивчивостта на нашите комитети от държави в Америка и Европа, от Китай и Япония, които изпратиха протести до президента на Молдова. И

успехът беше пълен. Сега в Тараклия има една улица, която носи името "Мати България" в знак на благодарност за нашата енергична подкрепа.

България за първи път има министър за българите извън държавата. Какъв съвет бихте му дали?

Аз ценя този човек, ние имаме добри взаимоотношения. Той е потомък на изстрадало българско бежанско семейство от Източна Тракия. Той е от тези български страдалци. Същевременно като директор на Националния исторически музей - Божидар Димитров, положи много усилия да обогати това хранилище на българската историческа памет, защото фолклорът, материалните и духовните паметници са основата за съществуването на една нация. Като историк обаче, той си служи с онова, което се нарича препратки, фалшификации и традиционни неистини, които се разпространяват. Например по БНТ той твърди, че Съветският съюз предложил на цар Борис III Северна Добруджа, но той отказал. Подобни разговори никога не е имало. Основното, което му препоръчвам е да научи истинската българска история, а не нейния марксистически вариант. Ако я знае, да я популяризира такава, каквата е. Тогава той ще може да служи на България.

Как виждате България и Р Македония в следващите десет години?

През следващите десет години и в България, и в Р Македония виждам изключително тежки проблеми. Говоря ви напълно спокойно, откровено и отговорно пред себе си, пред историята и пред българите в България и Р Македония. Докато не променим тактиката, стратегията и начина, по който се отнасяме към братята ни в Македония, ние ще имаме изключителни трудности. Ние пропуснахме не само в Македония, ние пропуснахме и в Турция, и в Гърция, и в Сърбия да изработим конкретна и ясна стратегия за действие. За Р Македония проблемът е още по-сложен. Един народ, който в продължение на 90 години е мачкан в утробата на сръбската пропаганда, независимо дали е кралска или титовска, дали е буржоазна или комунистическа, но винаги антибългарска по характер, не може лесно да открие сърцето си. И ние не можахме да намерим верния път към онова, което наричаме възкресение на съзнанието на човека. Така че предстои ни много работа и ние трябва да бъдем готови за такава работа - тежка, изнурителна, но всеотдайна и вдъхновена. Такава е повелята на дедите ни.

Благодаря Ви за това интервю.

Иван Николов